

Sygn. akt II Ca 484/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Szaj
Sędziowie:	SO Marzenna Ernest SO Tomasz Sobieraj (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 grudnia 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **R. K.**

przeciwko **Powiatowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 20 marca 2014 roku, sygn. akt I C 621/13

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 484/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 29 kwietnia 2013 roku powód R. K. domagał się zasądzenia na jego rzecz od Powiatu (...) kwoty 425 złotych z ustawowymi odsetkami od 5 kwietnia 2013 roku oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zarejestrował w Powiecie (...) sprowadzone z zagranicy z terytorium UE (...) nr rejestr. ZGL 19EA, a organ rejestrujący pobrał od niego kwotę 500 złotych tytułem opłaty za kartę pojazdu, podczas gdy należna opłata wynosiła 75 złotych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Powiat (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu na rzecz pozwanego. Pozwany zakwestionował w całości roszczenie, podnosząc, że w polskim systemie prawnym obowiązuje fikcja znajomości prawa przez obywateli, w związku z czym osoby dokonujące wpłat za kartę pojazdu powinny sobie zdawać sprawę z tego, że nie były do tego zobowiązane zgodnie z prawem Unii Europejskiej.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Goleniowie;

- w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda R. K. PESEL: (...) kwotę 425 złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od 05 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty,

- w punkcie drugim zasądził od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda R. K. kwotę 107 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W 2004 roku powód zarejestrował w Starostwie Powiatowym w G. sprowadzony z zagranicy samochód marki: H. (...) (24 kwietnia 2004 roku). Za wydanie karty pojazdu zgodnie z obowiązującym wówczas § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, powód zapłacił 500 złotych. Wyrokiem z 17 stycznia 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt U 6/04 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu przekraczająca kwotę 75 złotych jest nienależna jako sprzeczna z Ustawą - Prawo o ruchu drogowym i Konstytucją. Przesądowe wezwanie do zapłaty doręczono pozwanemu w dniu 28 marca 2013 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za uzasadnione. Sąd Rejonowy uznał, że stan faktyczny nie był pomiędzy stronami sporne, zaś sporne były jedynie kwestie prawne, dotyczące zastosowania w przedmiotowej sprawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającego niekonstytucyjność przepisu na podstawie którego powód uiszczył opłatę za kartę pojazdu. Sąd Rejonowy wskazał, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu uiszczona przez powoda stanowiła dochód budżetu powiatu, faktycznie wzbogacił się wskutek czynności podjętej na podstawie niekonstytucyjnego przepisu Powiat (...). Sąd Rejonowy podniósł, że wyrokiem z 17 stycznia 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt U 6/04 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu przekraczająca kwotę 75 złotych jest nienależna jako sprzeczna z prawem o ruchu drogowym i Konstytucją. Sąd Rejonowy wskazał, że Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż zakwestionowany przepis rozporządzenia utraci moc obowiązującą od 1 maja 2006 roku. W ocenie Sądu Rejonowego nie oznacza to jednak, iż wydając wyrok w niniejszej sprawie Sąd naruszył zasadę niedziałania wstecz wyroków Trybunału Konstytucyjnego, a więc do stanów faktycznych zaistniałych przed rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego i to w sytuacji, gdy Trybunał określił w swoim wyroku termin utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu prawa. Sąd Rejonowy podkreślił, że określenie tego terminu przez Trybunał nie ma charakteru technicznego, lecz powoduje powstanie nowego stanu prawnego polegającego na utracie mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu prawa. Zdaniem Sądu R. okoliczność powyższa nie mogła jednak skutkować oddaleniem powództwa, gdyż Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu przedmiotowego wyroku z 17 stycznia 2006 roku przyjął, iż niekonstytucyjny § ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, określający opłatę za kartę pojazdu w kwocie 500 złotych - w zakresie jej zawyżenia został wydany poza granicami upoważnienia ustawowego zawartego w art. 77 ust. 4 pkt 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Tym samym Trybunał uznał, że kwestionowany przepis jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, który nakazuje wydawanie rozporządzeń w celu wykonania ustaw i wyklucza przejmowanie przez organ wydający rozporządzenie uprawnień ustawodawcy. Sąd Rejonowy przyjął, iż w sytuacji stanowienia prawa przez organ władzy wykonawczej z przekroczeniem umocowania zawartego w ustawie, tak stanowione prawo nie wiąże przy orzekaniu sądu powszechnego, albowiem w świetle art. 178 Konstytucji sędzia podlega Konstytucji i ustawom. Sąd Rejonowy powołał stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego w orzecznieniu z 23 lutego 2006 roku, sygn. akt II OSK 1403/05, w którym stwierdzono, że sąd może odmówić zastosowania przepisu rozporządzenia niezgodnego z Konstytucją, również w okresie odroczenia mocy obowiązującej tego przepisu orzeczonej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego w wyroku z 07 marca 2003 roku, sygn. akt III RN 33/02 (opubl. OSNP 2004/7/111), w którym wyrażono pogląd, że Sąd może w konkretnej sprawie pominąć normę prawną aktu podstawowego niezgodnego z Konstytucją i wydać rozstrzygnięcie wyłącznie na podstawie Konstytucji i ustawy. Sąd Rejonowy podzielił powyższe poglądy orzecznictwa i doktryny i stwierdził, iż pobrana przez pozwanego od powoda opłata za kartę pojazdu w kwocie przewyższającej 75 złotych stanowiła nienależne świadczenie. Sąd Rejonowy uznał, że w chwili spełniania świadczenia przez powoda, tj. uiszczenia opłaty za każdą kartę pojazdu w kwocie 500 złotych wprawdzie istniała podstawa prawna tego świadczenia, jednakże następnie,

na skutek stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny jej niezgodności z Konstytucją oraz z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, odpadła. Sąd Rejonowy podniósł, że zgodnie zaś z powyższymi przepisami zasadą jest zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, także wtedy, gdy miało ono postać świadczenia nienależnego. Sąd Rejonowy uznał, iż czynność polegająca na pobraniu od powoda za wydanie karty pojazdu opłaty przewyższającej kwotę 75 złotych, została podjęta na podstawie przepisu niekonstytucyjnego, a zatem pozwany, pobierając nienależne świadczenie, bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powoda. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie może znaleźć zastosowania przepis art. 409 k.c. zgodnie z którym obowiązek zwrotu uzyskanej korzyści istnieje, jeżeli wyzbywający się jej powinien być liczyć się z obowiązkiem zwrotu, albowiem pozwany zaś winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu kwoty pobieranej z tytułu opłaty za kartę pojazdu w sytuacji, gdy pobierana opłata przewyższała faktyczne koszty wydania takiej karty, to jest kwotę 75 złotych. Sąd Rejonowy zasądził odsetki ustawowe liczone od dnia następnego po dniu wskazanym pozwanemu jako termin zapłaty w wezwaniu odebranych przez pozwanego 28 marca 2013 roku (tj. po siedmiu dniach). Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą prawną zasądzenia odsetek jest przepis art. 481 § 1 k.c. Sąd Rejonowy podał, że przedsądowe wezwanie do zapłaty dotyczyło samochodu marki H. (...) o nr. rejestr. ZGL 19GA, jak to wprost określono w treści tego wezwania. Sąd Rejonowy zauważył, że litery po cyfrach „19” są inne niż w karcie pojazdu przedmiotowego pojazdu, lecz z treści dokumentu urzędowego wynika, że powód rejestrował H. (...) o nr. rejestr. ZGL 19EA. Z tego względu Sąd Rejonowy ocenił tę nieścisłość jako oczywistą omyłkę. Sąd Rejonowy dlatego uznał, że wezwanie do zapłaty z 25 marca 2013 roku dotyczyło pojazdu będącego przedmiotem postępowania.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wskazując, że koszty procesu wynosiły 107 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, na co składały się: 17 złotych zł uiszczonych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 30 złotych zł tytułem opłaty od pozwu, 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany Powiat (...). Pozwany zaskarżył wyrok w części, w jakiej na rzecz powoda zasądzone zostały odsetki ustawowe od dnia 5 kwietnia 2013 roku zamiast od dnia doręczenia pozwu i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych liczonych od kwoty 425 złotych od dnia 21 sierpnia 2013r. do dnia zapłaty.

Pozwany podniósł zarzut naruszenie prawa materialnego tj. art. 481 §1 k.c. - poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że powodowi przysługują odsetki ustawowe liczone od dnia 5 kwietnia 2013r., podczas, gdy w okolicznościach sprawy w rachubę wchodzi zobowiązanie bezterminowe, co skutkuje możliwością zasądzenia odsetek ustawowych najwcześniej od dnia doręczenia pozwu.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że ze znajdującego się w aktach sprawy przesądowego wezwania do zapłaty wynika, że dotyczy ono samochodu o nr rej. (...), tymczasem karta pojazdu, za którą miała zostać opłata dotyczy samochodu o nr rej. (...). Apelujący podał, że okoliczność ta wynika zarówno z twierdzeń pozwu, jak i z załączonej do niego kopii karty pojazdu. Ponadto pozwany wskazał, że przedsądowe wezwanie do zapłaty nie zostało zaadresowane do Powiatu (...), jako podmiotu zobowiązanego, lecz do Starosty (...), to jest do organu administracji publicznej. Zdaniem pozwanego - brak jest podstaw do przyjęcia, że żądanie przez powoda zapłaty kwoty 425 złotych stało się wymagalne w dniu 4 kwietnia 2013 roku. Pozwany podniósł, że w niniejszej sprawie zobowiązanie miało charakter bezterminowy i z tego względu o stanie wymagalności można byłoby mówić dopiero po wystosowaniu do pozwanego Powiatu (...) wezwania do zapłaty odnoszącego się do samochodu onumerze rejestracyjnym ZGL 19EA, zaś takie wezwanie przed wszczęciem procesu nie miało miejsca i dopiero z chwilą doręczenia pozwu, pozwany mógł wiedzieć, że powód oczekuje zapłaty z tytułu zwrotu uiszczony za wydanie karty pojazdu opłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji w granicach wyznaczonych wnioskami stron przeprowadził pełne postępowanie dowodowe, dopuszczone dowody poddał prawidłowej ocenie mieszczącej się w granicach wyznaczonych dyspozycją art.233 § 1

k.p.c. i w oparciu o tak ocenione dowody poczynił trafne ustalenia faktyczne, które sąd odwoławczy w pełni aprobuje, przyjmując je za własne.

Sąd Rejonowy dokonał także prawidłowej subsumcji norm prawa materialnego do tak ustalonego stanu faktycznego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie. Podkreślenia wymaga, że skarżący trafnie podniósł, że zobowiązanie pozwanego do zwrotu kwoty 425 złotych tytułem nienależnie pobranej części opłaty za wydanie karty pojazdu ma charakter zobowiązania bezterminowego w rozumieniu art. 455 k.c. i tym samym powstanie stanu opóźnienia w spełnieniu świadczenia uwarunkowane jest uprzednim wezwaniem do zapłaty. W badanej sprawie sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcia w zakresie roszczenia o odsetki na takim samym stanowisku, zasadnie jednak ustalając, że doszło do prawidłowego wezwania pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty. Sąd Rejonowy zauważył wprawdzie, że w powyższym wezwaniu doszło do błędnego podania numeru rejestracyjnego pojazdu, którego dotyczyła pobrana opłata przez pozwanego, jednak trafnie przyjął, że ta nieścisłość dotycząca tylko jednej litery z numeru rejestracyjnego nie mogła w żaden sposób wpłynąć na możliwość oceny prawidłowości wezwania. Sąd Okręgowy podziela to stanowisko, albowiem wezwanie do zapłaty było skonkretyzowane zarówno co do wysokości roszczenia, jak i jego podstawy faktycznej. Biorąc pod uwagę, że strona powodowa podała w tym wezwaniu oprócz numeru rejestracyjnego także imię i nazwisko właściciela pojazdu oraz markę samochodu, jest oczywiste, że omyłka pisarska w numerze rejestracyjnym nie powinna wpływać na możliwość ustalenia zasadności wezwania do zapłaty. Jest znamienne, na co zwrócił uwagę także sąd pierwszej instancji, że pozwany w ogóle na to pismo nie odpowiedział i nie zażądał żadnych wyjaśnień, co zapewne by uczynił, gdyby miał wątpliwości co do legitymacji powoda do dochodzenia zwrotu nienależnie pobranej opłaty oraz pojazdu, którego ta opłata dotyczyła.

Chybiony jest również zarzut pozwanego, że wezwanie do zapłaty zostało doręczone do rąk niewłaściwego podmiotu. Zauważyć trzeba, że starosta jest organem uprawnionym do reprezentowania powiatu i z tego względu zasadne było skierowane wezwania na adres Starosty (...), natomiast z treści wezwania wynikało wprost, że dotyczyło ono Powiatu (...) jako samorządowej osoby prawnej.

Konkludując, z powyższych przyczyn sąd pierwszej instancji trafnie przyjął, że poprzez doręczenie pozwanemu pisma z dnia 25 marca 2013 roku doszło do skutecznego wezwania pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty i z upływem wyznaczonego w tym piśmie siedmiodniowego terminu liczonego do daty doręczenia [mającego miejsce w dniu 28 marca 2013 roku] pozwany popadł w stan opóźnienia z zapłatą kwoty 425 złotych, co uzasadniało zasądzenie odsetek od tej kwoty od dnia 5 kwietnia 2013 roku.

Biorąc pod uwagę, że rozstrzygnięcie o odsetkach zawarte w zaskarżonym wyroku okazało się prawidłowe, apelację pozwanego jako bezzasadną należało oddalić.

Z tego względu na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.